

Załącznik do Uchwały nr 15/2/2017
Zarządu Banku Spółdzielczego Duszniki
z dnia 07.04.2017 r.

Bank Spółdzielczy Duszniki

ROK POWSTANIA 1866

**INFORMACJE
Z ZAKRESU PROFILU RYZYKA I POZIOMU KAPITAŁU
BANKU SPÓŁDZIELCZEGO DUSZNIKI**

WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 31.12.2016 ROKU

zgodne z art. 111a ust. 4 Ustawy Prawo bankowe

Spis treści

I.	WSTĘP.....	3
II.	SŁOWNICZEK	4
III.	INFORMACJE O BANKU.....	6
	1. Informacje ogólne o Banku	6
	2. Jednostki organizacyjne Banku	6
IV.	CELE I STRATEGIE ZARZĄDZANIA POSZCZEGÓLNYMI RODZAJAMI RYZYKA..	7
	1. Strategie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.....	7
	2. Procesy zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.....	10
	3. Struktura i organizacja procesu zarządzania ryzykiem.....	11
	4. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka.....	13
	5. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz strategię i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka.	13
	6. Przepływ informacji na temat ryzyka kierowanych do Zarządu.....	14
	7. Ogólny profil ryzyka związanego ze strategią działalności.....	14
V.	POLITYKA ZMIENNYCH SKŁADNIKÓW WYNAGRODZEŃ OSÓB ZAJMUJĄCYCH STANOWISKA KIEROWNICZE.....	15
VI.	SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ	16

Do niniejszej informacji załącza się:

- załącznik nr 1 oświadczenie Zarządu na temat adekwatności ustaleń, dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku
- załącznik nr 2 oświadczenie Zarządu, zawierające informacje na temat ogólnego profilu ryzyka Banku związanego ze strategią działalności, zawierające kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka
- załącznik nr 3 informacje na temat funduszy własnych, które obejmują wartość poszczególnych składników, korekt i pomniejszeń kapitału podstawowego Tier I, pozycji dodatkowych kapitału podstawowego Tier I, kapitału Tier II oraz braku konieczności dokonywania ewentualnych odliczeń
- załącznik nr 4 opis instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, pozycjach dodatkowych kapitału podstawowego Tier I oraz kapitale Tier II, w tym warunki emisji tych instrumentów

I. Wstęp

Niniejszy dokument, tj. informacje z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego Duszniki stanowi wykonanie postanowień zawartych w:

- Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych,
- Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi,
- Rozporządzeniu Wykonawczym Komisji (UE) Nr 1423/2013 z dnia 20.12.2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 575/2013,
- Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 2015/1555 z dnia 28.05.2015r. uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących ujawniania informacji na temat przestrzegania przez instytucje wymogu w zakresie bufora antycyklicznego, zgodnie z art. 440 CRR,
- Ustawie Prawo bankowe z dnia 29.08.1997 r. (z późniejszymi zmianami),
- Uchwale Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym, dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu (z późniejszymi zmianami) – w zakresie w jakim uchwała ta nie jest sprzeczna z przepisami wymienionymi wyżej.

Informacje z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału opracowane zostały zgodnie z „Polityką ujawnień w zakresie profilu ryzyka i poziomu kapitału w Banku Spółdzielczym Duszniki”, która wprowadzona została przez Zarząd Banku i zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Banku.

Bank nie odstąpił od ujawnienia jakichkolwiek informacji, które uznałby za nieistotne, zastrzeżone lub poufne.

Informacja została sporządzona na dzień 31.12.2016 r. na podstawie sprawozdań finansowych Banku oraz innych informacji, które nie są objęte badaniem sprawozdania finansowego przez biegłych rewidentów. Dane nieobjęte badaniem zweryfikowane zostały przez właściwe komórki organizacyjne Centrali Banku. Dane liczbowe zaprezentowane w niniejszym dokumencie wykazywane są w tysiącach złotych.

II. Słowniczek

- 1) Bank – Bank Spółdzielczy Duszniki;
- 2) apetyt na ryzyko – generalna skłonność do podejmowania przez Bank ryzyka, wyrażająca maksymalny, akceptowalny poziom ekspozycji na ryzyko, w odniesieniu do każdego ryzyka uznanego za istotne,
- 3) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym „horyzoncie przeżycia”;
- 4) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym;
- 5) depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych i samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
- 6) ECAI – zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej;
- 7) ekspozycja kredytowa – należności bilansowe z tytułu kredytów, pożyczek, limitów zadłużenia, kart kredytowych i obciążeniowych, skupionych wierzytelności, czeków, weksli, zrealizowanych gwarancji, innych wierzytelności o podobnym charakterze oraz udzielone zobowiązanie pozabilansowe dotyczące finansowania;
- 8) osoby wewnętrzne - osoby i podmioty wymienione w obowiązującym w Banku regulaminie udzielania kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń osobom i podmiotom wymienionym w art. 79, 79a Prawa bankowego;
- 9) osoby zajmujące stanowiska kierownicze – osoby mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku, zajmujące stanowisko zgodnie z zasadami przyjętymi w Banku;
- 10) regulacyjny wymóg kapitałowy – suma aktywów ważonych ryzykiem pomnożonych przez 8%, wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne oraz wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe, obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko;
- 11) ryzyko operacyjne – rozumiane jako możliwość wystąpienia straty, wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, w tym również ryzyko prawne;
- 12) portfel kredytowy – suma wszystkich ekspozycji kredytowych Banku;
- 13) kapitał wewnętrzny (wewnętrzny wymóg kapitałowy) – ustalony przez Bank kapitał, mający na celu pokrycie wszystkich zidentyfikowanych istotnych rodzajów ryzyka, występujących w jego działalności oraz czynników otoczenia gospodarczego;
- 14) ryzyko kredytowe – rozumiane jako niewykonanie zobowiązania lub zagrożenie niewykonania zobowiązania. Jest to niebezpieczeństwo niespłacenia w terminie przez dłużnika zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami i prowizjami oraz in-

- nymi opłatami, ale również spadek wartości innych pozycji aktywów na skutek pogorszenia się wiarygodności dłużnika. Na ryzyko kredytowe narażone są wszystkie pozycje aktywów Banku, zagrożone utratą wartości;
- 15) ryzyko walutowe – to niebezpieczeństwo pogorszenia się sytuacji finansowej Banku wskutek niekorzystnej zmiany kursu walutowego;
 - 16) ryzyko koncentracji – jest to ryzyko wynikające z:
 - uzależnienia się Banku od jednego podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych,
 - udzielania kredytów klientom z tej samej branży,
 - stosowania tego samego rodzaju zabezpieczenia lub przyjmowania zabezpieczenia od tego samego dostawcy;
 - 17) ryzyko płynności - ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań finansowych. W ramach ryzyka płynności Bank wyróżnia ryzyko koncentracji, rozumiane jako uzależnienie się Banku od jednego podmiotu (deponenta);
 - 18) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej – to niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy (głównie wynik odsetkowy) oraz na bilansową wartość zaktualizowaną kapitału;
 - 19) ryzyko kapitałowe – rozumiane jako posiadanie przez Bank niewystarczającego poziomu funduszy własnych do pokrycia nieoczekiwanych strat. W ramach tego ryzyka Bank identyfikuje ryzyko rezydualne, wynikające z mniejszej niż założona przez Bank skuteczności stosowanych w Banku technik ograniczania ryzyka kredytowego;
 - 20) ryzyko braku zgodności – ryzyko będące skutkiem nieprzestrzegania przez Bank przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania;
 - 21) wartość godziwa - kwota, za jaką dany składnik aktywów mógłby zostać wymieniony, a zobowiązanie uregulowane w warunkach transakcji rynkowej pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi, niepowiązanym i ze sobą stronami.
 - 22) zaktualizowana wartość ekonomiczna kapitału – wartość zaktualizowana oczekiwanych przepływów środków pieniężnych z aktywów, pomniejszona o wartość zaktualizowaną oczekiwanych przepływów środków pieniężnych dotyczących pasywów;
 - 23) zmienny składnik wynagrodzenia – składnik wynagrodzenia osoby zajmującej stanowisko kierownicze, który jest ustalany, przyznawany, monitorowany i wypłacany w postaci gotówkowej, na zasadach określonych w „Polityce zmiennych składników wynagrodzeń w Banku Spółdzielczym Duszniki”;

III. Informacje o Banku

1. Informacje ogólne o Banku

Bank Spółdzielczy Duszniki, z siedzibą w Szamotułach, ul. Rynek 7, wpisany jest do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000085952. Bankowi nadano numer statystyczny REGON 00506047 oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP) 787-11-41-078.

Bank Spółdzielczy Duszniki to polski bank z doświadczeniem, funkcjonujący wyłącznie w oparciu o polski kapitał i zachowujący najlepsze wieloletnie tradycje. Bank prowadzi swoją działalność od 150 lat. Korzenie dzisiejszego Banku Spółdzielczego Duszniki sięgają 1866 r., kiedy to powstał, najstarszy w połączonej strukturze, Bank Spółdzielczy w Szamotułach.

Bank jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB oraz zrzeszony jest w Spółdzielczej Grupie Bankowej, na czele której stoi Bank Zrzeszający SGB-Bank S.A.

2. Jednostki organizacyjne Banku

W tabeli poniżej zestawiono adresy jednostek Banku:

Miejscowość	Rodzaj placówki	Adres
Szamotuły	Centrala Banku	ul. Rynek 7, 64-500 Szamotuły
	Oddział Szamotuły	ul. Rynek 7, 64-500 Szamotuły
	Filia Szamotuły	ul. Sportowa 6, 64-500 Szamotuły
	Punkt Kasowy Szamotuły	ul. Wojska Polskiego 4, 64-500 Szamotuły
Duszniki	Oddział Duszniki	ul. Kolejowa 7, 64-550 Duszniki
	Punkt Kasowy Duszniki	ul. Szamotulska 17, 64-550 Duszniki
Pniewy	Oddział Pniewy	ul. Wolności 31, 62-045 Pniewy
Otorowo	Punkt Kasowy Otorowo	ul. Szamotulska 16, 64-551 Otorowo
Kaźmierz	Oddział Kaźmierz	ul. Jana Pawła II 5, 64-530 Kaźmierz
	Punkt Kasowy Kaźmierz	ul. Szamotulska 20A, 64-530 Kaźmierz
Grzebienisko	Punkt Kasowy Grzebienisko	ul. Bukowska, 64-553 Grzebienisko
Kuślin	Oddział Kuślin	ul. Powstańców Wlkp. 17, 64-316 Kuślin
Skórzewo	Oddział Skórzewo	ul. Poznańska 43, 60-185 Skórzewo
Dąbrówka	Filia Dąbrówka	ul. Kolejowa 67/5, 62-070 Dąbrówka
Wronki	Filia Wronki	ul. Jaworowa 4, 64-510 Wronki
Ostroróg	Oddział Ostroróg	ul. Szamotulska 28a, 64-560 Ostroróg
Poznań	Oddział Poznań	ul. Seweryna Mielżyńskiego 24, 61-725 Poznań
	Agencja Poznań	ul. Grochowe Łąki 6, 61-752 Poznań
	Agencja Poznań	Al. Marcinkowskiego 32, 61-745 Poznań

Na dzień 31.12.2016 r. Bank Spółdzielczy Duszniki prowadził działalność w Centrali Banku, 8 oddziałach, 3 filiach, 5 punktach kasowych oraz 2 punktach agencyjnych, zloka-

lizowanych na terenie województwa wielkopolskiego. Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem elektronicznych kanałów dostępu.

Bank Spółdzielczy Duszniki na dzień 31.12.2016 r. nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

IV. Cele i strategie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

1. Strategie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

Bank dba o to, by skutecznie zarządzać ryzykiem występującym w jego działalności, w szczególności poprzez opracowanie i wdrożenie adekwatnego i skutecznego systemu zarządzania ryzykiem w celu uzyskania odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz rentowności działania. Zarządzanie ryzykiem odbywa się zgodnie ze „Strategią zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym Duszniki”, która określa cele strategiczne, dotyczące zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz definiuje apetyt na ryzyko. Informacje o celach kapitałowych i zasadach zarządzania ryzykiem kapitałowym Bank zawarł w „Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Banku Spółdzielczym Duszniki”. Wspomniane Strategie wprowadzone zostały przez Zarząd Banku oraz zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Banku i są zgodne z założeniami „Strategii Banku Spółdzielczego Duszniki na lata 2016-2020”. Ponadto zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o sporządzone w formie pisemnej (wprowadzone przez Zarząd Banku, a zatwierdzone przez Radę Nadzorczą) wewnętrzne procedury dedykowane poszczególnym rodzajom ryzyka, które normują:

- zasady zarządzania ryzykiem kredytowym,
- zasady zarządzania ryzykiem koncentracji,
- zasady zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie,
- zasady zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych,
- zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- zasady zarządzania ryzykiem walutowym,
- zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- zasady zarządzania ryzykiem płynności,
- zasady zarządzania ryzykiem kapitałowym, w tym zasady wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko oraz zasady szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego,
- zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- zasady zarządzania ryzykiem inwestycji,
- zasady zarządzania ryzykiem modeli.

Zarówno Strategia zarządzania ryzykiem, Strategia zarządzania i planowania kapitałowego, jak i wewnętrzne procedury podlegają co najmniej rocznej weryfikacji, w celu ich dostosowania do zmian profilu ryzyka i otoczenia gospodarczego.

Bank za ryzyko istotne uznaje te rodzaje ryzyka, które są objęte wymogiem obliczania kapitału regulacyjnego, a także rodzaje ryzyka wymienione w dyrektywie CRD IV. Na poniższym schemacie zestawiono rodzaje ryzyka istotnego z punktu widzenia Banku:

Przestrzeganie akceptowanego poziomu ryzyka podlega monitorowaniu oraz raportowaniu przez komórki organizacyjne Banku, zgodnie z przedmiotowymi regulacjami oraz „Zasadami generowania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym Duszniki”.

Główne cele strategiczne w zakresie poszczególnych rodzajów ryzyka przedstawia poniższa tabela:

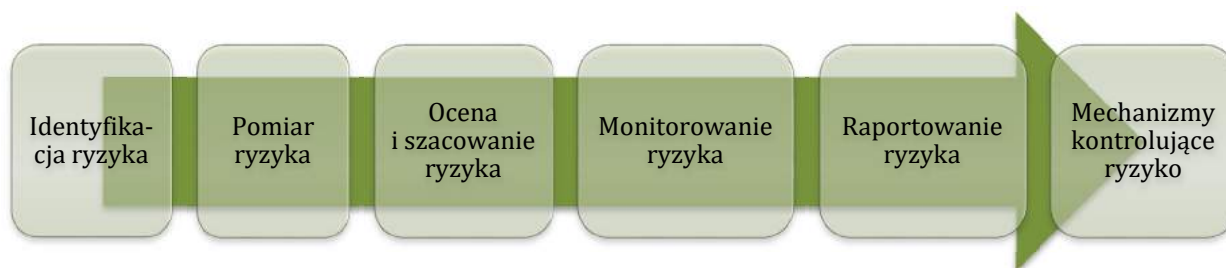
Rodzaj ryzyka	Cele strategiczne
Ryzyko kredytowe	<ul style="list-style-type: none"> a) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym, zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego, b) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego, umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku, c) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 10%, d) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku,
Ryzyko operacyjne	<ul style="list-style-type: none"> a) optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizacja kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne, b) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym,
Ryzyko walutowe	<ul style="list-style-type: none"> a) obsługa klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych, b) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem banku zrzeczającego, c) minimalizowanie ryzyka walutowego,

Rodzaj ryzyka	Cele strategiczne
Ryzyko koncentracji	<ul style="list-style-type: none"> a) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku, b) bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji zaangażowań określonych w ustawie Prawo bankowe,
Ryzyko płynności	<ul style="list-style-type: none"> a) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty, b) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnętrznych bankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji,
Ryzyko stopy procentowej	<ul style="list-style-type: none"> a) optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych, b) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych, c) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
Ryzyko kapitałowe	<ul style="list-style-type: none"> a) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności, b) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej, c) posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego (w latach 2016 i 2017 – 13,25%, w roku 2018 – 13,87%, od 2019 roku – 14,5%), d) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I (w latach 2016 i 2017 – 10,25%, w roku 2018 – 10,87%, od 2019 roku – 11,5%), e) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I (w latach 2016 i 2017 – 5,75%, w roku 2018 – 6,37%, od 2019 roku – 7%), f) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 64,08% w 2016 i 2017 roku, 61,38% w 2018 roku oraz 58,87% w roku 2019; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 12,48% w roku 2016 i 2017, 13,03% w roku 2018 oraz 13,59% w roku 2019, g) utrzymywanie takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił minimum 70% funduszy Tier I, h) dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczanie pakietów udziałów do 5% funduszu udziałowego, i) przekazywanie na fundusze własne minimum 90% nadwyżki bilansowej, j) posiadanie zaangażowania kapitałowego w kapitał zakładowy Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku, k) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla współczynnika, l) nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego,

Rodzaj ryzyka	Cele strategiczne
Ryzyko braku zgodności	a) efektywne przeciwdziałanie możliwościom wystąpienia naruszeń przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, b) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności, c) dążenie do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi, d) dążenie i dbałość o: <ul style="list-style-type: none"> – wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego, – pozytywny odbiór Banku przez klientów, – przejrzystość działań Banku wobec klientów, – stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

2. Procesy zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

Proces zarządzania ryzykiem składa się z kilku powiązanych ze sobą etapów, które w syntetyczny sposób przedstawiono na schemacie poniżej:

Pierwszy etap zarządzania ryzykiem to **identyfikacja ryzyka**, która polega na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł zagrożeń związanych z ryzykiem oraz oszacowaniu wielkości potencjalnego wpływu danego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Banku. W tym celu sporządza się prognozy oraz plany, uwzględniające przewidywany poziom ryzyka.

Kolejny etap to **pomiar ryzyka**, czyli definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności i dostępności danych oraz dokonanie kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar.

Po dokonanych pomiarze przechodzi się do **oceny i szacowania ryzyka**, czyli określenia siły wpływu lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W tym momencie przeprowadzane są testy warunków skrajnych.

W sytuacji, gdy nastąpiła już zarówno identyfikacja, jak i pomiar ryzyka należy je **monitorować**. Monitorowanie ryzyka polega na badaniu odchylenia realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń).

Następny etap to **raportowanie ryzyka**, czyli przekazywanie cyklicznej informacji do organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań.

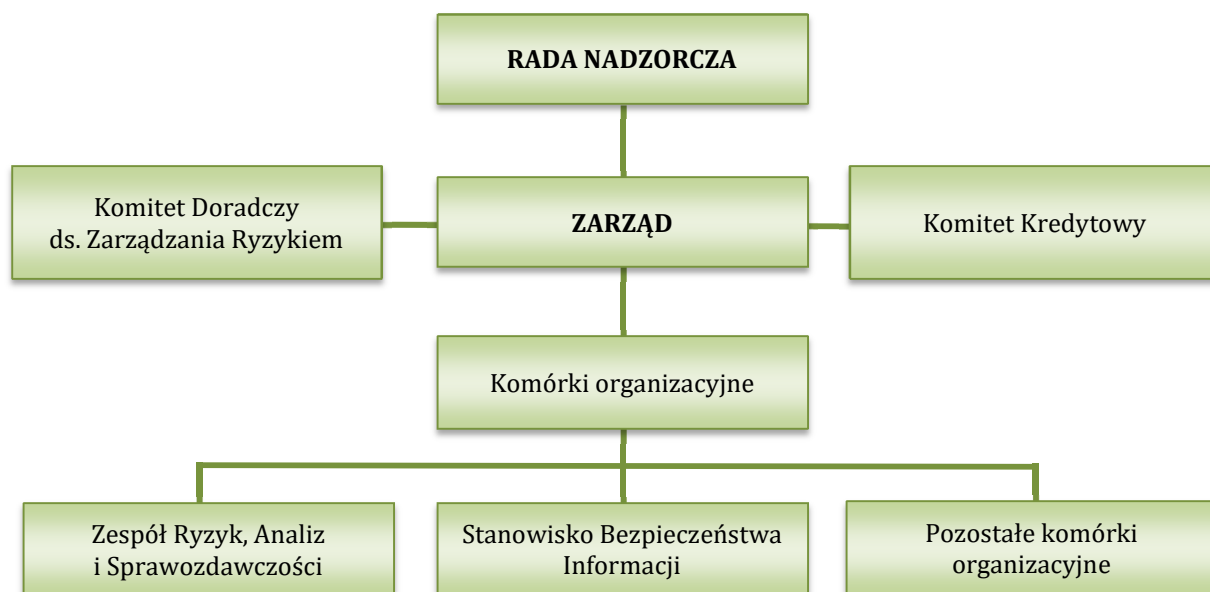
W celu kontrolowania ryzyka, opierając się na uzyskanych wynikach (z poprzednich etapów), stosuje się **mechanizmy kontrolujące i ograniczające ryzyko**, poprzez przyjmowanie regulacji wewnętrznych, określanie poziomu tolerancji na ryzyko, ustalanie wysokości limitów, wydawanie zaleceń, podejmowanie decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem.

Podsumowując, na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:

- procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem,
- identyfikacja, pomiar i monitorowanie ryzyka,
- system limitów ograniczających ryzyko,
- system informacji zarządczej,
- odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

3. Struktura i organizacja procesu zarządzania ryzykiem

Schemat organizacji zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym Duszniki w ogólnym ujęciu przedstawiono poniżej:

Od dnia 01.01.2016 r. nadzór nad ryzykiem istotnym sprawuje Prezes Zarządu Banku.

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą:

- 1) **Rada Nadzorcza** – sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią i planem finansowym Banku oraz sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami, dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka (w tym ryzyka braku zgodności) i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem,
- 2) **Zarząd** – odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału we-

wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów. Odpowiada również za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając, w razie potrzeby, niezbędne korekty i udoskonalenia. Członkowie Zarządu uwzględniając charakter, skalę i złożoność prowadzonej przez Bank działalności nie łączą odpowiedzialności za zarządzanie danym ryzykiem z odpowiedzialnością za obszar działalności generujący to ryzyko,

- 3) **Komitet Doradczy ds. Zarządzania Ryzykiem** – organ opiniodawczy w zakresie kształtowania polityki zarządzania ryzykiem, w szczególności działań umożliwiających realizację celów strategicznych. Komitet inicjuje i koordynuje działania w zakresie identyfikacji, pomiaru, limitowania, monitorowania, raportowania oraz kontrolowania ryzyka. Nadzoruje również działania zmierzające do utrzymania podejmowanego przez Bank ryzyka na akceptowalnym poziomie. Zajmuje się przygotowaniem dla Zarządu propozycji stosowania odpowiednich narzędzi redukcji ryzyka oraz ocenia efekty ich wdrażania,
- 4) **Komitet Kredytowy** – organ decyzyjny oraz opiniodawczy w zakresie ryzyka kredytowego pojedynczej transakcji;
- 5) **Komórki organizacyjne Banku**, uczestniczące w procesie zarządzania ryzykiem:
 - a) **Zespół Ryzyk Analiz i Sprawozdawczości** – zapewnia identyfikację ryzyka poprzez przetwarzanie danych, pomiar, szacowanie, ocenę oraz raportowanie informacji, dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka,
 - b) **Stanowisko Bezpieczeństwa Informacji** – w szczególności realizuje zadania w zakresie ryzyka braku zgodności, czyli odpowiada za prowadzenie działań na rzecz zapewnienia zgodności działań Banku z przepisami prawa oraz przyjętymi standardami postępowania (dokonanie identyfikacji oraz oceny ryzyka braku zgodności, związanego z rozwijaniem nowych modeli biznesowych lub tworzeniem nowych produktów);
 - c) **Pozostałe komórki organizacyjne** (lub wyznaczone osoby w Banku), które odpowiedzialne są za:
 - sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych,
 - zarządzanie nadwyżką środków,
 - zarządzanie bieżącą pozycją walutową,
 - działalność handlową,
 - identyfikację i akceptację ryzyka kredytowego dla pojedynczych transakcji.

Komitet Doradczy ds. Zarządzania Ryzykiem funkcjonuje w strukturze organizacyjnej Banku od 2008 r. W okresie od dnia 01.01.2016 r. do dnia 31.12.2016 r. odbyło się 12 posiedzeń Komitetu, na których omawiano najważniejsze zagadnienia z zakresu ryzyka, występującego w Banku.

4. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka

Podstawą monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku jest ustanowiony system informacji zarządczej, który dostarcza informacji na temat:

- rodzaju i wielkości ryzyka w działalności Banku,
- profilu ryzyka,
- stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych,
- wyników testów warunków skrajnych,
- skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Bank stosuje metody/modele identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością, które dostosowane są do profilu, skali i złożoności ryzyka. W przypadku wątpliwości w zakresie poziomu ryzyka, stosuje się podejście z zachowaniem maksymalnego stopnia ostrożności.

Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku. Metody lub systemy pomiaru ryzyka, w szczególności ich założenia, są poddawane okresowej ocenie, uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.

Bank wdraża i rozwija systemy informatyczne, wspomagające proces zarządzania ryzykiem, a także inne narzędzia informatyczne powiązane z zarządzaniem ryzykiem. Funkcjonalność systemów wspomaga realizację elementów procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Do pomiaru ryzyka Bank wykorzystuje system bankowy oraz dodatkowe aplikacje informatyczne, wspierające proces pomiaru ryzyka, takie jak:

- system wspomagający wewnętrzny pomiar ryzyka,
- system wspierający proces zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- generator sprawozdawczości bankowej.

5. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz strategie i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka

Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz strategie i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka opisane zostały w regulacjach wewnętrznych Banku, a odnoszą się one w szczególności do:

- monitoringu kredytowego,
- zasad przechowywania dokumentów kredytowych/pożyczek/gwarancji bankowych,
- prawnych form zabezpieczeń wierzytelności,
- tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością.

Podejmowanie przez Bank działań zabezpieczających obejmuje również:

- regulacje (polityki, zasady, instrukcje, procedury, regulaminy, plany awaryjne),
- systemy limitów wewnętrznych odpowiednich do skali i złożoności działalności,
- kontrolę ryzyka,
- rekomendacje i zalecenia dla jednostek organizacyjnych Banku,
- ubezpieczenia oraz transfer ryzyka.

Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:

- analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu,
- apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą,
- analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku,
- wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.

Procedury wewnętrzne Banku określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, warunki akceptacji przekroczeń oraz sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych.

W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza testy warunków skrajnych, dokładając staranności, by założenia przyjmowane w testach uwzględniały najgorsze z prawdopodobnych scenariuszy i dawały podstawę rzetelnej oceny ryzyka.

6. Przepływ informacji na temat ryzyka kierowanych do Zarządu

Przepływ informacji, dotyczącej ryzyka, kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej jest sformalizowany i odbywa się zgodnie z „Zasadami generowania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym Duszniki”. Niniejsze zasady określają w szczególności częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka, zapewniając tym samym możliwość podejmowania decyzji oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

7. Ogólny profil ryzyka związanego ze strategią działalności

Adekwatność ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem potwierdzona została przez Zarząd Banku, a oświadczenie w tym zakresie stanowi załącznik do niniejszej informacji (załącznik nr 1).

Kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, wyrażające ogólny profil ryzyka w formie oświadczenia zarządu Banku zamieszczono w formie załącznika do niniejszej informacji (załącznik nr 2).

V. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze

„Polityka zmiennych składników wynagrodzeń w Banku Spółdzielczym Duszniki” została wprowadzona Uchwałą nr 34/2013 Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego Duszniki z dnia 05.11.2013 r. Zgodnie z zapisami Polityki Bank dokonuje raz w roku analizy stanowisk i określa krąg pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku. Osobami, które mają istotny wpływ na profil ryzyka w Banku Spółdzielczym Duszniki są członkowie Zarządu (liczba stanowisk 4).

Wynagrodzenie osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku obejmuje część stałą (wynagrodzenie zasadnicze określone umową o pracę) oraz część zmienną (premię roczną). Część zmienną wynagrodzenia przyznaje Rada Nadzorcza Banku.

Kryteriami oceny efektów pracy osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku są:

- jakość portfela kredytowego,
- wynik finansowy netto.

Podstawę ustalenia wysokości składnika zmiennego (premii rocznej) stanowi wynik finansowy netto.

Łączna kwota premii rocznej osób mających istotny wpływ na profil ryzyka, nie może być większa niż 60% przysługującego osobie rocznego wynagrodzenia zasadniczego, za dany rok.

Wartość wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku za rok obrotowy 2016:

- wynagrodzenia stałe za rok 2016 – 435 tys. zł,
- wynagrodzenie zmienne (premia roczna) za 2016 - 266 tys. zł,
- stosunek: składniki zmienne/składniki stałe - 61% ,
- wynagrodzenie zmienne z odroczonej wypłatą, przyznane i wypłacone (netto) – nie dotyczy,
- wartość płatności związanych z podjęciem zatrudnienia i zakończeniem stosunku zatrudnienia – nie dotyczy,
- liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln eur – nie dotyczy,

Bank posiada politykę wynagrodzeń, którą tworzą:

- „Regulamin wynagradzania członków Zarządu Banku Spółdzielczego Duszniki”, wprowadzony Uchwałą nr 17/2014 Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego Duszniki,
- „Polityka zmiennych składników wynagrodzeń w Banku Spółdzielczym Duszniki” wprowadzona Uchwałą nr 34/2013 Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego Duszniki, z późn.zm.

- Uchwała nr 12/2015 Zebrania Przedstawicieli Banku Spółdzielczego Duszniki, w sprawie ustalenia wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego Duszniki.

W Banku nie został powołany Komitet ds. wynagrodzeń. Zadania Komitetu ds. wynagrodzeń wykonuje Rada Nadzorcza Banku.

Zasady dokonywania oceny kwalifikacji kandydatów na członków Zarządu, członków Zarządu, Zarządu Banku jako organu kolegialnego określa „Procedura oceny kwalifikacji członków Zarządu oraz Zarządu Banku Spółdzielczego Duszniki”, wprowadzona Uchwałą nr 8/2014 Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego Duszniki z dnia 27.03.2014r.

Zarząd Banku posiada kwalifikacje, wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa depozytów w nim zgromadzonych oraz daje rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem. Oceny dokonała Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego Duszniki w dniu 14.02.2017r.

Rada Nadzorcza Banku posiada wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa depozytów w nim zgromadzonych oraz dawania rękojmi ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem. Oceny dokonało Zebranie Przedstawicieli w dniu 27.03.2014r.

VI. System kontroli wewnętrznej

1. Struktura organizacyjna systemu

W Banku funkcjonuje regulamin system kontroli wewnętrznej, który określa szczególne zasady funkcjonowania mechanizmów kontroli ryzyka i audytu wewnętrznego w Banku. Funkcjonujący system kontroli wewnętrznej jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i stopnia złożoności działalności Banku.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia m.in.:

- funkcję kontroli, mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku,
- niezależną komórkę audytu wewnętrznego (Departament Audytu Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB), mającą za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

W procesie kontroli wewnętrznej uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza, która sprawuje nadzór nad wprowadzeniem w Banku systemu zarządzania, tj. systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność,
- 2) Zarząd Banku, który odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz działanie skutecznego systemu zarządzania, tj. systemu zarządzania ryzykiem i syste-

mu kontroli wewnętrznej oraz procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego,

- 3) Kierownicy jednostek i komórek organizacyjnych Banku, wypełniając swoje obowiązki, wprowadzają w życie przyjęte przez Zarząd wewnętrzne strategie i procedury dotyczące zarządzania ryzykiem, a przede wszystkim:
- odpowiadają za wdrożenie odpowiednich mechanizmów i procedur kontroli wewnętrznej,
 - monitorują prawidłowość przestrzegania mechanizmów i procedur kontroli.

2. Stosowane mechanizmy kontrolne

Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące w Banku procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku.

W zakresie mechanizmów kontroli wewnętrznej w Banku funkcjonują w szczególności:

- zasady polityki, regulaminy i procedury obejmujące wszystkie obszary działalności, wraz z zasadami przyczyniające się do realizacji założeń strategii Banku,
- zasady, metody i techniki identyfikacji, pomiaru, monitorowania, oceny i kontrolowania poszczególnych rodzajów ryzyka,
- ustanowione limity ostrożnościowe ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku, wraz z zasadami ustalania ich poziomu, monitorowania, aktualizowania, postępowania w przypadku przekroczeń,
- zasady funkcjonowania wewnętrznego systemu sprawozdawczości zarządczej,
- kontrola działalności na poszczególnych szczeblach wykonywana przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez bezpośredniego zwierzchnika, mająca na celu weryfikację jakości i poprawności realizowanych w Banku zadań.

Mechanizmy kontrolne obejmują m.in. okresowe:

- przeglądy, analizy i oceny sporządzane dla Zarządu i Rady Nadzorczej,
- sprawdzanie przestrzegania przepisów zewnętrznych, procedur i instrukcji wewnętrznych, w odniesieniu do działalności poszczególnych komórek i jednostek organizacyjnych Banku,
- badanie ograniczenia dostępu do aktywów rzeczowych (głównie gotówki oraz obszaru przetwarzania danych),
- sprawdzanie przestrzegania ustalonych limitów,
- weryfikowanie systemu zatwierdzania i autoryzacji,
- analizowanie systemu weryfikacji i uzgadniania.

Działanie mechanizmów kontrolnych przebiega w dwóch etapach:

- ustanowienie wewnętrznych zasad, limitów i procedur,
- sprawdzanie ich przestrzegania.

Jednym z mechanizmów kontroli wewnętrznej są czynności kontrolne. Czynności kontrolne stanowią integralną część codziennych zadań wszystkich pracowników Banku

oraz umożliwiają szybkie reakcje na zmieniające się warunki i unikanie zbędnych kosztów.

3. Ocena adekwatności i skuteczności systemu

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:

- skuteczności i efektywności działania Banku,
- wiarygodności sprawozdawczości finansowej, czyli rzetelności ich przygotowywania, w oparciu o księgi prowadzone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości,
- przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku - w celu zabezpieczenia się przed stratą Bank rozpoznaje, ocenia i kontroluje wszystkie rodzaje ryzyka, wynikające z prowadzonej działalności i poprzez proces kontroli zapewnia, by pracownicy Banku pracowali w sposób wydajny i uczciwy, realizując cele i ustalone zadania,
- zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi – system kontroli wewnętrznej chroni zasoby Banku, zapewnia wysoką jakość i niezawodność informacji oraz zgodność działania z przepisami prawa, a także eliminuje występowanie nieprawidłowości i błędów.

W celu podejmowania prawidłowych decyzji nadzorczych, system kontroli wewnętrznej weryfikuje jakość i kompletność sporządzanej w Banku informacji zarządczej.

Obowiązujący w 2016 roku w Banku Spółdzielczym Duszniki system kontroli wewnętrznej funkcjonował w oparciu o regulamin „System kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym Duszniki” wprowadzony Uchwałą nr 26/1/2012 Zarządu Banku Spółdzielczego Duszniki z dnia 29.06.2012 r. i zatwierdzony Uchwałą Nr 23/2012 Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego Duszniki z dnia 30.07.2012 r.) z późniejszymi zmianami. System kontroli wewnętrznej umożliwiał identyfikowanie i minimalizowanie ryzyka związanego z prowadzeniem działalności Banku. Wykonywane w jego ramach badania kontrolne ujawniały zjawiska negatywne, błędy, uchybienia i nieprawidłowości, które w większej skali mogłyby spowodować wzrost zagrożenia.

System kontroli wewnętrznej w sposób zgodny z obowiązującymi w Banku zasadami ustalał, że:

- badania kontrolne (czynności kontrolne) stanowiły integralną część codziennej pracy. Występowały we wszystkich etapach sporządzania, obiegu i rejestracji dokumentów bankowych w odniesieniu do wszystkich działań, zidentyfikowanych, jako niezbędne z uwagi na ryzyko,
- badania kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego były badaniami planowanymi,
- w obszarze kontroli wewnętrznej/audytu wewnętrznego wszystkie zaplanowane badania kontrolne zostały wykonane i udokumentowane w raportach pokontrolnych,

- badania kontrolne były prowadzone zgodnie z obowiązującą w tym zakresie regulacją,
- wyniki badań kontrolnych były wykazywane w kwartalnych sprawozdaniach sporządzanych przez kierowników jednostek i komórek organizacyjnych Banku. Podsumowanie wyników badań kontrolnych było przedstawiane Zarządowi,
- Zarząd Banku przedkładał Radzie Nadzorczej okresowe informacje o wynikach kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego oraz funkcjonowaniu systemu kontroli wewnętrznej Banku,
- wszystkie wymagane sprawozdania zostały opracowane i przedstawione.

System kontroli wewnętrznej, obowiązujący w Banku Spółdzielczym Duszniki w 2016 r., był skuteczny i adekwatny do skali prowadzonej działalności Banku oraz profilu ryzyka.